

УВАГА: НЕБЕЗПЕКА!

Борщівник Сосновського

В свій час ця рослина поширювалась як високоврожайна кормова культура, сьогодні ж, втративши свою кормову і господарську цінність активно мігрує Хмельниччиною: захоплює узбіччя автомобільних та залізничних шляхів, польових доріг, лісів, необроблювані угіддя, покинуті сади, смітники та береги водойм, інтенсивно поширюючись вітром та водою. Заселяючи нові площі, пригнічує природну рослинність, затіняє, висушує та виснажує ґрунт, чим порушує нормальне функціонування місцевих екосистем. **Зафіксовано появу Борщівника Сосновського і в Новоушицькому районі – поблизу сіл Цівківці та**

Браїлівка.

Борщівник Сосновського (“ведмежа лапа”, “помста Сталіна”, “гераклова трава”) - багаторічна рослина родини зонтичних із двох-пятирічним циклом розвитку. Розмножується переважно насінням, квітка - складний зонтик, білий або зелено-жовтий. Рослина заввишки сягає 3 м, має великі перисті листки та порожнинне стебло товщиною до 10см. Прозорий водянистий сік борщівника багатий на фотоактивні речовини, при контакті з якими виникає малопомітне подразнення шкіри людини (як від кропиви), але під дією ультрафіолетового випромінювання токсини активуються, підвищуючи чутливість шкіри до сонячного світла в сотні разів. **Навіть незначне доторкання до цієї рослини призводить до опіків, схожих на термічні, з характерним почервонінням та водянистими пухирцями, які з’являються через 1-2 дні, розвиваючись поступово. Місця уражень важко гояться, загострюються прояви інших шкірних захворювань. Найсильніші опіки борщівник викликає при контакті з вологою шкірою у сонячні дні. При сильних опіках підвищується температура, починається лихоманка, нудота, з’являються виразки, після лікування яких залишаються темні плями. Рослина може викликати і алергічні реакції та провокувати приступи астми. Особлива небезпека полягає в тому, що дотик до рослини спочатку не дає жодних неприємних відчуттів.**

Перша допомога при ураженні борщівником полягає у промиванні уражених місць великою кількістю води, захисті ділянки дотику від сонячного світла мінімум на дві доби; невеликі пухирці краще не чіпати, а якщо вони почали збільшуватись варто звернутися до лікаря.

Оскільки борщівник є небезпечним видом, необхідно систематично проводити заходи щодо недопущення його поширення, які включають кількасезонне застосування гербіцидів гліфосатної групи або систематичне викошування рослин, особливо до початку цвітіння, випасання на засмічених ділянках тварин, викопування коренів, глибокий обробіток ґрунту та відведення очищених земель під сільськогосподарські угіддя. При роботі з Борщівником Сосновського потрібно попереджувати контакт шкіри з будь-якими частинами рослин, а надто з тими що пустили на зламі сік, використовувати щільний водовідштовхувальний одяг, окуляри, гумові рукавиці, головні убори, а при застосуванні гербіцидів ще й засоби захисту органів дихання.

Амброзія полинолиста

Протягом останніх років спостерігається тривожне явище - активне **поширення території району** злісного буряна Амброзії полинолистої, що захоплює щороку все більші площі, особливо необроблювані.

В Україні амброзія вперше зафіксована в 1914 році, в якості лікарського засобу - замітника хіни її культивував німець на прізвище Крікер. Пізніше амброзія була повторно завезена на південний схід з фуражем для армії Денікіна. Третя хвиля поширення відбулася у другу світову війну з колесами вантажного транспорту. На батьківщині амброзії в Північній Америці більше шестисот природних ворогів, які стримують її зростання. У нас же для розмноження цього агресора немає ніяких перешкод - ні хвороб, ні шкідників. До того ж, наші кліматичні умови і ґрунти амброзію цілком влаштовують: вона росте практично всюди. Кожен кущ амброзії дає за сезон від 30 до 150 тисяч

насіння, схожість має не тільки дозріле насіння, а й насіння воскової і молочної стиглості. Навіть якщо зрізати і залишити на місці квітучу рослину, її недозріле насіння здатне прорости, а схожість насіння зберігається протягом 40 років. Амброзія виснажує і висушує ґрунт: стрижневий корінь здатний проникати вглиб до чотирьох метрів, а сама рослина сягає висоти двох метрів. Розвиваючи таку потужну надземну масу і кореневу систему, бур'ян стрімко пригнічує рослини, які знаходяться поруч. Для того, щоб наростити 1 кг сухої речовини амброзія використовує близько тонни води, забирає з ґрунту 1,5 кг фосфору і 15 кг азоту. Крім того амброзія затінює корисні рослини, витісняє лугові трави, а якщо бур'ян потрапив в сіно, кормові якості його помітно знижуються, молоко набуває різкого неприємного запаху і смаку. **Але головна небезпека амброзії полягає у властивості викликати у людини алергію. Крихітний пилок амброзії є одним з найагресивніших алергенів, який здатний викликати крім алергічної реакції ще й астму. Ніякі інші бур'яни і дерева не мають такого великого спектра впливу пилку на шкіру і слизові людини. Алергічна реакція настає при концентрації 25 зерняток пилку на 1 куб.м атмосферного повітря. А одна добре розвинена рослина дає до декількох мільйонів зерняток пилку. При чому, для контакту з алергеном зовсім не обов'язково, щоб амброзія росла на вашій ділянці чи поблизу: під час атмосферних циклонів, що супроводжуються сильними вітрами, пилок може долати відстані в декілька сот кілометрів. Симптоми реакції на амброзію подібні до симптомів, викликаних будь-яким пилом дерев і трав, коли він потрапляє в організм або вступає в контакт із шкірою. Найбільш поширені з них: нежить, свербіж та почервоніння очей, сльозоточивість, сверблячка шкіри, кашель або хрипи, біль або першіння в горлі.**

Як же боротися з амброзією? Скошування ефективним буде тільки в період бутонізації: у амброзії є підступна властивість - якщо скосити її в період активної вегетації, вона утворює заново в 2-3 рази більше молодих пагонів. Тому, поки вона росте, одноразове скошування призведе тільки до ще більшого відростання. Ефективне багаторазове скошування - не менше ніж 3-5 разів за сезон - для того, щоб не дати рослині можливості плодоносити. Більш ефективним є виривання рослин амброзії з коренем. Якщо територія невелика, то амброзії таким методом можна позбутися майже повністю. На значних же територіях слід використовувати рекомендовані гербіциди, а на сіножатях, пасовищах і біля місць утримання худоби варто розміщувати посіви багаторічних бобових і злакових трав або їх сумішей.

Наразі фахівці відділів фітосанітарного напрямку ГУ Держпродспоживслужби в Хмельницькій області проводять додаткові обстеження ареалу небезпечних рослин. При виявленні нових місць появи рослин Борщівника Сосновського та Амброзії полинолистої повідомляйте за тел. 2-21-64, або ж 0-22-67-15-25.